

ГЛАВА 13. КОМПЛЕКТАЦІЯ ОСНОВНИХ ПОЖЕЖНИХ АВТОМОБІЛІВ

13.1. Комплектація основних пожежних автомобілів

13.2. Вимоги безпеки праці

13.1. Комплектація основних пожежних автомобілів

Пожежне обладнання та інструмент розміщують: в кабіні водія, кабіні оперативного розрахунку, у відсіках кузова (тумбах), на даху пожежного автомобіля, на задній рукавній катушці (там, де вона передбачена). Обладнання повинно бути розміщено так, щоб при необхідності проведення оперативного розгортання, на його проведення було витрачено мінімальний час.

У кабіні водія розміщено вогнегасник та інструмент. У кабіні оперативного розрахунку закріплені пожежні стволи, а також рукавні затискачі, рукавні затримки. Під сидінням оперативного розрахунку розміщені: лопата штикова та совкова, сокира, башмаки, насадки на лафетний ствол, гак пожежний та інше. У відсіках кузова укладено все основне обладнання: пожежні напірні рукава, пожежна колонка, сітка всмоктувальна, водозбирач рукавний, розгалуження рукавні, повітряно-пінні стволи та інше. На даху автомобіля розміщені ручні пожежні дробини (висувна, штурмова та палиця); в пеналах, які розташовані на даху автомобіля, повздовж автомобіля, знаходяться всмоктувальні та напірно-всмоктувальні рукава.

Обладнання, яке використовується найбільш часто, повинно розміщуватись у відсіках, в найбільш доступних зонах. Крім того, передбачається, що номери оперативного розрахунку при оперативному розгортанні не повинні заважати один одному. Так, пожежна колонка та всмоктувальна сітка повинні знаходитись в нижній частині заднього відсіку, пожежні стволи – в кабіні оперативного розрахунку.

Все пожежне обладнання повинно закріплюватись на пожежному автомобілі у визначених місцях. Для закріплення використовуються затиски (кріплення ломів, перехідних з'єднувальних головок). Ременями кріпляться пожежні рукава. Апарати на стислому повітрі розміщуються в спеціальних нішах.

На деяких автомобілях, наприклад АНР-40(130)127А, встановлені рукавні катушки, які призначені для транспортування рукавів та механізації прокладки рукавних ліній (її маса 50 кг., на

ній розміщено 6 прогумованих рукавів Ø 66 мм., загальною довжиною 120 метрів та масою 120 кг).

13.2. Вимоги безпеки праці

Технічний стан пожежних автомобілів та мотопомп має відповідати вимогам стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху і охорони навколишнього середовища, а також правил технічної експлуатації, інструкцій заводів-виробників та іншої нормативно-технічної документації. Безаварійна та безпечна робота забезпечується своєчасним та кваліфікованим їх обслуговуванням водіями та мотористами, які несуть відповідальність за справний стан закріпленої за ними техніки. До управління пожежними автомобілями, обладнаними спеціальними звуковими та світловими сигналами, і до роботи із спецагрегатами допускаються водії з безперервним дворічним стажем роботи на посаді водія відповідних категорій транспортних засобів, які пройшли спеціальну підготовку та отримали свідоцтво встановленого зразка, видане кваліфікаційною комісією головних управлінь (управлінь) МНС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

Пожежна техніка, що знаходиться в оперативному розрахунку та резерві чергового караулу, має бути технічно справною. При виявленні несправностей техніка виводиться з оперативного розрахунку. Про виявлення несправностей водії та мотористи повинні негайно доповісти начальнику чергового караулу та вжити необхідних заходів щодо їх усунення.

Пожежний автомобіль перед постановкою на чергування має пройти щоденне технічне обслуговування (далі - ЩТО), яке здійснюється заступаючим і змінним водіями.

При зміні караулу запуск двигунів може відбуватися тільки після огляду та прийому пожежно-технічного обладнання.

Виявивши несправність пожежного автомобіля, водій, який прийняв автомобіль, зобов'язаний негайно доповісти про це командирі відділення (начальнику караулу) і вжити заходів щодо усунення несправностей.

Прийнявши автомобіль, водій відповідає за технічний стан автомобіля, а також вживає заходів щодо усунення несправностей, що виявлені під час його чергування.

Відповідальність за утримання пожежно-технічного обладнання пожежних автомобілів у справності і чистоті

покладається на командирів відділень, за якими закріплено автомобіль.

При зміні караулу пожежно-технічне обладнання приймається заступаючим на чергування командиром відділення і особовим складом оперативного розрахунку обслуги згідно з табелем належності. У разі виявлення несправностей окремих видів обладнання командир відділення доповідає про це начальнику караулу і вживає невідкладних заходів щодо заміни його на справне.

Догляд за автомобілями, пожежно-технічним обладнанням проводиться щоденно особовим складом оперативного розрахунку чергового караулу в установлений розкладом дня час. Справність пожежно-технічного обладнання, яке призначене для роботи на висоті і рятування людей (драбини, рятувальні мотузки, пояси і карабіни), перевіряється при заступанні на чергування особисто командиром відділення.

При технічному обслуговуванні на пожежі (навчанні, занятті) необхідно:

- встановити пожежний автомобіль на відстані, безпечній від впливу вогню (теплого випромінювання) і не ближче 1,5-2,5 м від задньої осі до джерела води;

- всмоктувальні рукава не повинні мати різких перегинів, а всмоктувальна сітка має бути повністю занурена у воду і перебувати нижче від рівня води (не менш ніж на 200 мм);

- при роботі насоса через кожен час змашувати його підшипники і сальники (обертанням на 2-3 оберти кришок ковпачкових маслянок при відкритих краниках);

- перевіряти, чи не просочується вода через з'єднання і сальники насоса, вихідні вентиля, а також із системи охолодження двигуна (основної і додаткової);

- перевіряти, чи не просочується мастило з двигуна, коробки передач і коробки відбору потужності;

- перевіряти, чи не підтікає рідина з вузлів і систем гідравлічних приводів;

- слідкувати за тиском мастила в двигуні. При середніх обертах колінчастого вала двигуна тиск має бути не менше 0,2 МПа (2,0 кгс/см²).

Технічне обслуговування автомобіля та пожежно-технічного обладнання після повернення з пожежі (навчання) проводиться водієм, за яким закріплено автомобіль, та особовим складом під

керівництвом старшого водія на посту ТО пожежної частини згідно з інструкцією по експлуатації.

Після закінчення роботи на пожежі чи навчанні необхідно:

– у разі подачі піни промити чистою водою всі внутрішні порожнини насоса і прохідні канали пінозмішувача;

– відкрити крани і випустити воду з робочої порожнини насоса, після чого крани закрити.

У холодну пору року напірні патрубки і зливні крани насоса тримати відкритими, закриваючи їх тільки при роботі насоса і перевіряючи його на вакуумну герметичність.

Контрольні запитання:

1. Яке пожежно-технічне обладнання розміщено в кабіні водія пожежного автомобіля?

2. Яке пожежно-технічне обладнання розміщено у відсіках кузова пожежного автомобіля?

3. Яке пожежно-технічне обладнання розміщено на даху пожежного автомобіля?